

D.II STATUS SĘDZIEGO SZACHOWEGO W POLSKIM ZWIĄZKU SZACHOWYM

*Uchwalony na Ogólnopolskiej Konferencji Sędziów Szachowych
w Licheniu. 25 listopada 2006 roku.*

Ostateczny tekst Statusu opracował IA Witalis Sapis

§ 1. Wymagania stawiane osobom ubiegającym się o tytuł sędziego

- 1.1. Sędziego szachowego winna cechować nieskazitelna postawa etyczna, moralna i sportowa. Sędzia szachowy winien postępować rozważnie, z taktem, zachowując obiektywizm i opanowanie.
- 1.2. Sędzią szachowym może być osoba, która:
 - a) ma polskie obywatelstwo,
 - b) ma ukończone 18 lat, z wyjątkiem młodzieżowej klasy sędziowskiej, którą można uzyskać mając ukończone 16 lat,
 - c) ma pełne prawa zawodnika i działacza sportowego,
 - d) ma przynajmniej II kategorię szachową,
 - e) zda egzamin sędziowski przed właściwą komisją,
 - f) zobowiązuje się wypełniać zadania sędziowskie.

§ 2. Klasy sędziowskie

- 2.1. Klasy okręgowe
 - a) Sędzia klasy młodzieżowej (M),
 - b) Sędzia klasy III (III),
 - c) Sędzia klasy II (II).

2.2. Klasy centralne:

- a) Sędzia klasy I (I),
- b) Sędzia klasy państwowej (P).

2.3. Klasy międzynarodowe:

- a) Arbiter klasy FIDE (FA),
- b) Arbiter klasy międzynarodowej FIDE (IA).

§ 3. Tryb nadawania klas sędziowskich

3.1. Wymagania ogólne

- 3.1.1.** Uzyskanie klasy sędziowskiej wymaga zdania egzaminu lub ukończenia odpowiedniego kursu sędziowskiego, połączonego z egzaminem.
- 3.1.2.** Przystąpienie do egzaminu na sędziego szachowego wymaga spełnienia następujących warunków:
 - a) posiadanie ważnej licencji sędziowskiej (nie dotyczy klasy młodzieżowej i trzeciej)
 - b) wniesienie opłaty zgodnie z Komunikatem organizacyjno-finansowym PZSzach.
- 3.1.3.** Klasy sędziowskie są nadawane stopniowo (sędzia klasy III nie może uzyskać klasy I).

3.2. Klasy okręgowe

- 3.2.1.** Klasy okręgowe nadają Kolegia Sędziowskie Wojewódzkich Związków Szachowych w oparciu o wewnętrzny regulamin.
- 3.2.2.** Osoba, która ma 16-18 lat, nie ma na koncie kar dyscyplinarnych (także w szkole), oraz zda egzamin przed właściwą komisją (wymogi jak na III klasę) może uzyskać tylko klasę młodzieżową, odpowiadającą klasie trzeciej.

- 3.2.3.** Kandydat na sędziego klasy drugiej musi sędziować minimum cztery turnieje jako sędzia rundowy, w tym przynajmniej dwa rozgrywane tempem, umożliwiającym wypełnienie norm na kategorii szachowe.

3.3. Klasy centralne

- 3.3.1.** Klasy centralne nadaje Kolegium Sędziów PZSzach.
- 3.3.2.** Kandydat na sędziego klasy pierwszej musi sędziować minimum cztery turnieje szachowe, w tym przynajmniej dwa turnieje rozgrywane tempem umożliwiającym wypełnienie norm na kategorii szachowe. Jeden z turniejów z normami musi prowadzić jako sędzia główny.
- 3.3.3.** Kandydat na sędziego klasy państwowej musi sędziować minimum sześć turniejów szachowych, w tym przynajmniej trzy turnieje rozgrywane tempem umożliwiającym wypełnieniu norm na centralne kategorie szachowe. Trzy z wymienionych turniejów musi prowadzić jako sędzia główny, przy czym przynajmniej w jednym z nich musi być możliwość wypełnienia norm na centralne kategorie szachowe.
- 3.3.4.** Kandydaci na centralne klasy sędziowskie muszą zaliczyć egzamin przed Komisją powołaną przez Kolegium Sędziów PZSzach.

3.4. Klasy międzynarodowe

- 3.4.1.** Klasa FIDE i klasa międzynarodowa FIDE są nadawane przez Międzynarodową Federację Szachową, w oparciu o regulaminy nadawania tytułów zestawione w „Handbook” FIDE.
- 3.4.2.** Procedura nadawania tytułów międzynarodowych:
a) Wniosek o tytuł może złożyć sędzia klasy państwowej i FA posiadający ważną licencję sędziowską. Wniosek powinien zawierać wymaga-

- ne przez FIDE załączniki, zestawione w przepisach Kolegium Sędziów FIDE.
- b) przewodniczący lub członek Kolegium Sędziów PZSzach sprawdza, czy wniosek spełnia wymagania FIDE, czy sędzia nie jest zawieszony, względnie ukarany lub nie toczy się przeciw niemu postępowanie dyscyplinarne
 - c) jeżeli warunki są spełnione, to wniosek na tytuł FA lub IA jest wysyłany do FIDE, wraz z wymaganą dokumentacją, za pośrednictwem Polskiego Związku Szachowego. W przypadku zastrzeżeń przewodniczący Kolegium Sędziów zawiesza lub odrzuca wniosek informując o tym wnioskodawcę w formie pisemnej,

§ 4. Uprawnienia sędziego

- 4.1. **Sędzia klasy młodzieżowej** może być sędzią asystentem na wszystkich zawodach, lub sędzią głównym na turniejach z możliwością zdobycia do IV kategorii włącznie, za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego.
- 4.2. **Sędzia klasy młodzieżowej** za zgodą Kolegium i na odpowiedzialność organizatora może być sędzią głównym w małych turniejach szachów szybkich i błyskawicznych oraz na odpowiedzialność organizatora może być sędzią pojedynczych meczów ligowych - ligi wojewódzkie i niższe.
- 4.3. **Sędzia klasy młodzieżowej** powinien mieć swojego opiekuna merytorycznego, którym może być doświadczony sędzia klasy, co najmniej I lub właściwe kolegium sędziów. Opieka merytoryczna polega na wspólnym analizowaniu zaistniałych przypadków i podjętych decyzjach, doradzaniu, odpowiadaniu na pytania odnośnie przepisów i pracy sędziego, ocenie pracy i sprawozdań.
- 4.4. **Sędzia trzeciej klasy** może być sędzią asystentem na wszystkich zawodach, lub głównym, za zgodą właściwego Ko-

legium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego, na małych lokalnych imprezach z wyłączeniem imprez klasyfikowanych centralnie.

- 4.5. Sędzia klasy drugiej** może pełnić obowiązki sędziego głównego w zawodach szachowych wojewódzkiego, a za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego zawody klasyfikowane centralnie.
- 4.6. Sędzia klasy pierwszej** może pełnić obowiązki sędziego głównego w imprezach centralnych, klasyfikowanych wyłącznie przez PZSzach. W wyjątkowych sytuacjach (np. choroba sędziego głównego, przypadki losowe) może prowadzić zawody klasyfikowane w rankingu FIDE po otrzymaniu nominacji Kolegium Sędziów Polskiego Związku Szachowego.
- 4.7. Sędziowie klasy państwowej i klas międzynarodowych** mogą pełnić wszelkie funkcje sędziowskie w turniejach krajowych i międzynarodowych.

Uwaga

Niektóre zawody międzynarodowe wymagają obecności sędziego klasy FIDE lub sędziego klasy międzynarodowej FIDE.

- 4.8.** Sędzia szachowy ma prawo do:
- używania tytułu sędziego szachowego,
 - noszenia odznak i emblematów sędziowskich,
 - otrzymywania honorarium i innych świadczeń wynikających z odrębnych przepisów, wydawanych przez Polski Związek Szachowy, ECU i FIDE oraz organizatorów zawodów.

§ 5. Obowiązki sędziego szachowego

- 5.1.** Przed zawodami sędzia jest zobowiązany do:
- zapoznania się z regulaminem zawodów lub jego opracowania w porozumieniu z organizatorem,
 - sprawdzenia miejsca gry, jakości sprzętu szachowego oraz zapewnienia niezbędnych druków do prowadzenia zawodów,

- c) ustalenia zakresu działania podległych sędziów i personelu pomocniczego,
- d) przeprowadzenia odprawy technicznej.

5.2. W trakcie zawodów sędzia jest zobowiązany do:

- a) bezstronnego wykonywania powierzonych mu obowiązków,
- b) wydawania orzeczeń zgodnych z obowiązującymi przepisami Polskiego Związku Szachowego, ECU i FIDE oraz regulaminem zawodów i zasadą zdrowego rozsądku,
- c) wydawania decyzji spokojnie i w sposób jednoznaczny,
- d) sprawnego przeprowadzania zawodów,
- e) dbania o właściwe warunki gry na sali turniejowej.

5.3. Sędzia asystent jest zobowiązany do:

- a) stałej obecności na sali turniejowej podczas trwania zawodów,
- b) wydawania orzeczeń jako pierwsza instancja,
- c) nadzorowania przebiegu gry zgodnie z przepisami kodeksu szachowego oraz regulaminem zawodów.

5.4. Sędzia główny:

- a) pełni funkcję instancji odwoławczej od decyzji sędziego asystenta, a jego decyzje są ostateczne w czasie trwania zawodów,
- b) ma wyłączność w sprawach interpretacji regulaminu zawodów z chwilą zakończenia odprawy technicznej,
- c) odpowiada za prawidłowe prowadzenie zawodów i informacje o rezultatach sportowych,
- d) sporządza sprawozdanie z zawodów, które w określonym, wymaganym czasie powinien wystąpić do odpowiednich agend PZSzach i WZSzach, zgodnie z rangą imprezy.

§ 6. Inne przepisy

- 6.1.** Tytuł sędziego szachowego jest nadawany dożywotnio.

- 6.2. Kara, nałożona na sędziego, jako zawodnika, działacza, czy obywatela, powoduje zawieszenie uprawnień sędziowskich, przynajmniej na czas jej odbywania. O ewentualnym dłuższym okresie zawieszenia uprawnień decyduje instancja, która nadała uprawnienia sędziemu.
- 6.3. Warunkiem niezbędnym do sędziowania jakichkolwiek zawodów szachowych jest posiadanie licencji sędziowskiej oraz uiszczenie opłaty sędziowskiej za dany rok.
- 6.4. Sędziowie są zobowiązani do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji i uzupełniania wiedzy w zakresie nowych przepisów wydawanych przez FIDE i Polski Związek Szachowy oraz nowych programów komputerowych kojarzenia par itp.
- 6.5. Sędziowie klas centralnych i międzynarodowych są zobowiązani do uczestniczenia w Ogólnopolskich Konferencjach Sędziów przynajmniej raz na 3 lata.
- 6.6. Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności sędziowskiej, wydaje Kolegium Sędziów PZSzach oraz Wojewódzkie Kolegia Sędziowskie, w zakresie posiadanych uprawnień. □

